

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐ

Է. ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«27» 05 2019թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 000040

Ձեռնարկողը՝

«Բազալտ 7» ՍՊԸ

Սյունիքի մարզ, Անգեղակոթ համայնք

Գործունեությունը՝

**Անգեղակոթի բազալտի հանքավայրի արդյունահանման
շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
գնահատման հաշվեքվություն**

Սյունիքի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի
տնօրենի պաշտոնակատար՝

Ա. Դոնոյան

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 000040

«27» 05 2019թ.

Անգեղակոթի բազալտի հանքավայրի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն

Պատվիրատու՝	<<Բազալտ 7>> ՍՊԸ
Ներկայացված նյութեր՝	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվություն և կից փաստաթղթեր
Գործունեության կատեգորիա՝	«Ա»
Տեղադրման վայրը՝	Սյունիքի մարզ, Սիսիան համայնք, Անգեղակոթ Բնակավայր

Անգեղակոթի բազալտների հանքավայրը գտնվում է Անգեղակոթ գյուղի վարչական տարածքում, բնակավայրից 1.5կմ դեպի արևելք և Սիսիան շրջկենտրոնից 15.0կմ դեպի արևմուտք:

Հանքավայրի բազալտների պաշարները հաստատվել են նախկին ՀԽՍՀ Երկրաբանական վարչության ՊՏՀ-ի կողմից, 29.04.1967թ. թիվ 159 արձանագրությամբ: Հանքավայրը շահագործվում է 2005թ-ից մնացորդային պաշարները կազմում են 3674.0հազ.մ³: Հաշվեկշռային պաշարները հաստատվել են որպես հումք շինարարական քարերի և խճի արտադրության համար:

Բացահանքային դաշտի օտարման տարածքը կազմում է 2.33հա, մարվող պաշարների ծավալը՝ 223752.0մ³, III-C1 բլոկից, արդյունահանվող պաշարների ծավալը – 197752.0մ³:

Բացահանքի տարեկան արտադրողականությունն ըստ բազալտի մարվող զանգվածի կազմում է՝ 4952.0մ³: Բացահանքի ծառայման ժամկետը կազմում է 50 տարի:

Հանքարդյունահանման աշխատանքները նախատեսվում է կատարել միակողանի ընդլայնական ընթացքաշերտերով մշակման համակարգով:

Ընդունված մշակման համակարգի տարրերը հաշվարկված են համաձայն օգտակար հաստաշերտի շահագործման տեխնոլոգիական սխեմայի, որով նախատեսվում է բլոկների արդյունահանման աշխատանքները կատարել հորատասեպային աշխատանքների եղանակով:

Հանքային դաշտի շահագործման ընթացքում հաշվարկված են հետևյալ կորուստները.

- ընդհանուր բացահանքային կորուստներ, որոնք կախված են հանքավայրի լեռնաերկրաբանական պայմաններից: Դրանք այն կորուստներն են, որոնք բնամասերի տեսքով մնում են բացահանքի կողերում և հատակում՝ 10.3%,
- շահագործական կորուստներ, որոնք պայմանավորված են բացող կիսախրամների անցման ժամանակ տեղի ունեցող կորուստներով՝ 0.5%:

Բացահանքի տարածքը նախկինում շահագործվել է, ենթակառուցվածքները արդեն գոյություն ունեն և լեռնակապիտալ աշխատանքներ չեն նախատեսվում: Նախատեսվում է միայն՝ 1867.6.0մ նիշ ունեցող հանքաստիճանում 630.0մ³ ծավալով մակաբացման ապարների հեռացում և լցակույտային հրապարակի նախապատրաստում 350.0մ³ ծավալով:

Աշխատանքային հորիզոնի բացման ընթացքում օգտագործվելու է բուլդոզեր-ավտոմոբիլային կոունկ-ավտոինքնաթափ լեռնատրանսպորտային համալիրը:

Հանքավայրի լեռնատեխնիկական և լեռնաերկրաբանական պայմանները կանխորոշում են բացահանքի շահագործումը միակողանի, ընդլայնական ընթացքաշերտերով մշակման համակարգով, մակաբացման ապարները մինչև 11-րդ տարին արտաքին լցակույտեր, իսկ 11-րդ տարուց՝ ներքին լցակույտեր տեղափոխվելով: Միևնույն ժամանակ, աստիճանաբար, արտաքին լցակույտերից մակաբացման ապարները տեղափոխվելու են ներքին լցակույտեր:

Մակաբացման ապարները նախագծվող բացահանքի վերջնական եզրագծի սահմաններում ներկայացված են մինչև 1.3մ հզորության ժամանակակից առաջացումներով (այլովիալ և դելյովիալ), խարամացած, քայքայված բազալտներով:

Մակաբացման ապարները հեռացումը կատարվում է բուլդոզեր D3-170.03, TO-25 անիվային բարձիչ լեռնատրանսպորտային համալիրով:

Բացահանքի լցակույտային ապարները՝ 201776.3մ³ ծավալով, ներկայացված են մակաբացման ապարներով և արտադրական թափոններով:

Բացահանքի շահագործման առաջին 10 տարիներին՝ լցակույտային ապարները՝ արտադրական թափոնները և մակաբացման ապարները նախատեսվում է պահեստավորել արտաքին լցակույտերում, տեղադրված ապագա բացահանքի տարածքում՝ գործող բացահանքից հյուսիս-արևելք:

Այնուհետև՝ 11-րդ տարուց, լցակույտային ապարները պահեստավորվելու են մշակված տարածությունում:

Միևնույն ժամանակ, աստիճանաբար, արտաքին լցակույտերից մակաբացման ապարները տեղափոխվելու են ներքին լցակույտեր:

Ժամանակավոր արտաքին լցակույտի զբաղեցրած տարածքը կազմում է մոտ 6000.0մ², միջին բարձրությունը 7.5մ, այդ թվում՝ հողային շերտի լցակույտի զբաղեցրած տարածքը՝ 600մ²:

Ընդունված է լցակույտաառաջացման բուլդոզերային եղանակը:

Բացահանքում արտադրված բլոկների բարձումը KpA3-256E մակնիշի ավտոինքնաթափի մեջ կատարվելու է KC-4561 ավտոմոբիլային կոունկի միջոցով:

Բացահանքի ջրամատակարարումը կատարվելու է բացահանքի արդյունաբերական հրապարակը խմելու ջրով ապահովելու, ինչպես նաև փոշենստեցման նպատակով աշխատանքային հրապարակների, ավտոճանապարհների և լցակույտի մակերևույթի ջրման համար: Խմելու ջուր բերվելու է կցովի ջրի ցիստեռնով:

Տեխնիկական ջուրը մատակարարվելու է KO-002 մակնիշի ջրցան փացող ավտոմեքենայով:

Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների ընթացքում նախ բացահանքի հատակին փոփելու ու հարթեցվելու են արտադրական թափոնները, հողմնահարված բազալտները, ժամանակակից առաջացումները, ապա դրանց վրա փոփելու է հողային շերտը:

Ներքին լցակույտի զբաղեցրած տարածքը կազմում է 2.33հա:

- մակաբացման ապարների փոում և հարթեցում՝ 2.33հա
- արտադրական հրապարակի տարածքի վերականգնում՝ 0.07հա,
- բացահանքը սպասարկող ավտոճանապարհների հարթեցում՝ 0.05հա:

Հարթեցման աշխատանքներ կիրականացվեն նաև արտաքին լցակույտի, արտադրական հրապարակի տարածքներում, բացահանքը սպասարկող ավտոճանապարհին:

Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների իրականացման համար նախատեսված է 1225,6հազ. դրամ:

Հանքավայրի տարածքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ չկան:

Բացահանքի տարածքում ՀՀ Կարմիր գրքում գրանցված բուսական և կենդանական տեսակներ չեն արձանագրվել, հանքավայրի տարածքում պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձաններ գրանցված չեն: Համաձայն ներկայացված ՇՄԱԳ հաշվետվության նախատեսվող հանքավայրը մշակութային հուշարձաններից գտնվում է 1.5-2.0կմ հեռավորության վրա:

Ըստ նախագծային փաստաթղթերի նախատեսվում է շրջակա միջավայրի պահպանությանն ուղղված միջոցառումներ:

Տեղամասի շահագործման ընթացքում իրականացվելու է շրջակա միջավայրի վրա բացասական ազդեցության կանխարգելմանն ու մեղմացմանն ուղղված հետևյալ մշտադիտարկումներ.

- մթնոլորտային օդ կատարվող աղտոտող նյութերի արտանետումների որակական և քանակական պարամետրերի պարբերական չափումներ, եռամսյակային հաճախականությամբ,
- լեռնատրանսպորտային սարքավորումների աշխատանքային վիճակի՝ մասնավորապես չեզոքացուցիչ սարքավորումների սարքին վիճակի պարբերական մշտադիտարկումներ, տարին երկու անգամ հաճախականությամբ,
- օգտագործված մեքենայական յուղերով ու քսայուղերով հողերի հնարավոր աղտոտումից խուսափելու նպատակով հողերի աղտոտվածության մշտադիտարկումներ՝ դրանց պահպանման համար նախատեսված տեղից դեպի հավաքող փոսը ուղղությամբ, տարին երկու անգամ հաճախականությամբ,
- բացահանքի, լցակույտերի կողերի դեֆորմացիաների գնահատում՝ յուրաքանչյուր ամիս:

Ջրային ավազանի աղտոտում տեղի չի ունենա, քանի որ տարածքում գրունտային ջրերը բացակայում են, իսկ լեռնային աշխատանքների տեխնոլոգիայով արտահոսքեր չեն նախատեսվում:

23.11.2018թ. ընկերությանը տրամադրվել է բացասական եզրակացություն ԲՓ-96, նախատեսվող գործունեության տարածքում անտառային հողերի առկայության հիմնավորումով: Հանքավայրի տարածքի 2,78հա հողեր 0,45հա անտառային հողեր էին, ինչի մասին տեղեկատվությունը ՇՄԱԳ հաշվետվությունում ներկայացված չէր և ոչ հավաստի տեղեկատվության արդյունքում հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման հնարավոր ազդեցության գնահատումը շրջակա միջավայրի բացահանքի վրա իրականացվել էր ոչ լիարժեք:

Սույն նախագծով 0.45հա անտառային հողերը հանվել են նախատեսվող տարածքից:

Օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Սյունիքի մարզի Սիսիան համայնքի Անգեղակոթ բնակավայրում իրականացվել են հանրային քննարկումներ, որոնց ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինները և հասարակայնությունը հավանություն են տվել նախագծի իրականացմանը:

Փորձաքննական պահանջներ

1. Հանքարդյունահանման աշխատանքների իրականացման ընթացքում անհրաժեշտ է պարբերաբար իրականացնել շրջակա միջավայրի բաղադրիչների մոնիթորինգ, կազմել հետնախագծային վերլուծության ծրագիր, ինչը պետք է հասանելի լինի պետական շահագրգիռ մարմիններին և հասարակայնությանը: Անհրաժեշտության դեպքում նախատեսել շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության նվազեցմանն ու բացառմանն ուղղված լրացուցիչ միջոցառումներ:

2. Առաջացած թափոնների կառավարումը (շինաղբի, կենցաղային աղբի) անհրաժեշտ է իրականացնել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

<<Բազալտ 7>> ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված Սյունիքի մարզի Անգեղակոթի բազալտի հանքավայրի արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության արդյունահանման շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված փորձաքննական պահանջների պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ

Ձ. Չունասյան